TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2020. gada 14. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējoši darba ņēmēji – Sociālais nodrošinājums – Regula (EEK) Nr. 1408/71 – Piemērojamie tiesību akti – 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 12. panta 1. punkts – 13. panta 1. punkta a) apakšpunkts – Norīkoti darba ņēmēji – Darba ņēmēji, kas strādā divās vai vairākās dalībvalstīs – Regula (EEK) Nr. 574/72 – 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts – 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts – Regula (EK) Nr. 987/2009 – 19. panta 2. punkts – Apliecības E 101 un A 1 – Saistoša iedarbība – Piemērojamība – Sociālais nodrošinājums – Darba tiesības

Lietā C-17/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2019. gada 8. janvārī un kurš Tiesā reģistrēts 2019. gada 10. janvārī, kriminālprocesā pret

Bouygues travaux publics,

Elco construct Bucarest,

Welbond armatures,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*] (referents), tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretāre: V. Džakobo [*V. Giacobbo*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 23. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Bouygues travaux publics* vārdā – *P. Spinosi* un *V. Steinberg*, *avocats*,

– *Elco construct Bucarest* vārdā – *M. Bodin* un *U. Candas*, *avocats*,

– *Welbond armatures* vārdā – *J.-J. Gatineau*, *avocat*,

– Francijas valdības vārdā – sākotnēji *E. de Moustier* un *A. Daly*, kā arī *R. Coesme*, *A. Ferrand* un *D. Colas*, vēlāk *E. de Moustier* un *A. Daly*, kā arī *R. Coesme* un *A. Ferrand*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – franču.

– Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Pavliš* un *J. Vláčil*, kā arī *L. Dvořáková*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Van Hoof*, *B.-R. Killmann* un *D. Martin*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 11. pantu Padomes Regulā (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1972, L 74, 1. lpp.), redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris) (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kurā izdarīti grozījumi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 647/2005 (2005. gada 13. aprīlis) (OV 2005, L 117, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 574/72"), un 19. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2009, L 284, 1. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kas uzsākts pret sabiedrībām *Bouygues travaux publics* (turpmāk tekstā – "*Bouygues*"), *Elco construct Bucarest* (turpmāk tekstā – "*Elco*") un *Welbond armatures* (turpmāk tekstā – "*Welbond*") par nedeklarētu darbu un darbaspēka nelikumīgu nodrošināšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1408/71

3 Padomes Regulas (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, kurā izdarīti grozījumi ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/98 (1998. gada 29. jūnijs) (OV 1998, L 209, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1408/71"), I sadaļas "Vispārīgi noteikumi" 1. pantā "Definīcijas" bija paredzēts:

"Šajā regulā:

[..]

j) "tiesību akti" attiecībā uz katru dalībvalsti nozīmē likumus un citus normatīvos aktus, kā arī visus pārējos pastāvošas vai turpmākas ieviešanas pasākumus, kas attiecas uz tām sociālā nodrošinājuma jomām un sistēmām, ko aptver 4. panta 1. un 2. punkts, vai tiem īpašajiem uz iemaksām nebalstītajiem pabalstiem, ko aptver 4. panta 2.a punkts.

[..]"

4 Regulas Nr. 1408/71 4. pantā "Jautājumi, uz kuriem attiecas šī regula", kas ietilpst tajā pašā sadaļā, bija paredzēts:

"1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

a) slimības un maternitātes pabalsti;

b) invaliditātes pabalsti, to skaitā pabalsti, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot pelnītspēju;

c) vecuma pabalsti;

d) pabalsti apgādnieka zaudējuma gadījumā;

e) pabalsti attiecībā uz nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām;

f) apbedīšanas pabalsti;

g) bezdarbnieka pabalsti;

h) ģimenes pabalsti.

2. Šo regulu piemēro visām vispārīgajām un īpašajām sociālā nodrošinājuma sistēmām, kuras var būt gan uz iemaksām balstītas, gan uz iemaksām nebalstītas sistēmas, un sistēmām, kas paredz darba devēja vai kuģa īpašnieka atbildību attiecībā uz 1. punktā minētajiem pabalstiem.

[..]"

5 Šīs regulas 13. un 14. pants ietilpst tās II sadaļā "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana".

6 Minētās regulas 13. pantā "Vispārīgi noteikumi" bija paredzēts:

"1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..]."

7 Šīs pašas regulas 14. pantā "Īpašie noteikumi, ko piemēro personām, kuras strādā algotu darbu, izņemot jūrniekus" bija noteikts:

"13. panta 2. punkta a) apakšpunktu piemēro, ņemot vērā šādus izņēmumus un apstākļus.

1. a) Uz personu, kuru kādā dalībvalstī nodarbina uzņēmums, ar ko šī persona ir parasti saistīta, un kuru šis uzņēmums nosūta uz citu dalībvalsti strādāt minētā uzņēmuma labā, turpina attiekties pirmās dalībvalsts tiesību akti ar noteikumu, ka šāda darba paredzamais ilgums nepārsniedz 12 mēnešus un šo personu nesūta nomainīt citu personu, kuras norīkojuma laiks ir beidzies;

[..]

2. Persona, kas parasti ir nodarbināta divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta tiesību aktiem, ko nosaka šādi:

[..]

b) uz personu, kas nav minēta a) apakšpunktā, attiecas:

i) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā viņš dzīvo, ja viņš savas darbības veic pa daļai šajā valstī vai ja viņš ir saistīts ar vairākiem uzņēmumiem vai vairākiem uzņēmējiem, kuru juridiskās adreses vai uzņēmējdarbības vietas atrodas dažādās valstīs;

ii) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas tā uzņēmuma vai uzņēmēja juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš viņu nodarbina, ja viņa dzīvesvieta neatrodas kādā no tām dalībvalstīm, kur viņš veic savas darbības.

[..]"

Regula Nr. 883/2004

8 Regula Nr. 1408/71 no 2010. gada 1. maija tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 149, 4. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 883/2004").

9 Regulas Nr. 1408/71 1. panta j) punkts un 4. panta 1. punkts tika aizstāti attiecīgi ar Regulas Nr. 883/2004 1. panta 1) punktu un 3. panta 1. punktu, kuru noteikumi būtībā ir identiski.

10 Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts būtībā tika aizstāts ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktu, kurā ir noteikts, ka, "ievērojot 12.–16. pantu: [..] persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem".

11 Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts būtībā tika aizstāts ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu, kurā ir noteikts, ka "persona, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk ir pakļauta pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un šī persona nav nosūtīta aizstāt citu personu".

12 Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts būtībā tika aizstāts ar Regulas Nr. 883/2004 13. panta 1. punktu, kurā ir noteikts:

"Uz personu, kas parasti veic darbību nodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs, attiecas:

a) dzīvesvietas dalībvalsts tiesību akti, ja viņa šajā dalībvalstī veic būtisku savas darbības daļu; vai

b) ja viņa dzīvesvietas dalībvalstī neveic būtisku savas darbības daļu:

[..]."

Regula Nr. 574/72

13 Regulas Nr. 574/72 III sadaļā "To regulas noteikumu izpilde, kas nosaka piemērojamos tiesību aktus" ir ietverti tostarp Regulas Nr. 1408/71 13. un 14. panta piemērošanas noteikumi.

14 Konkrēti, Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā, kā arī 12.a panta 2. punkta a) apakšpunktā un 4. punkta a) apakšpunktā bija noteikts, ka gadījumos, kuri paredzēti tostarp Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā, institūcijai, ko izraudzījusies tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību aktus turpina piemērot, ir jāizsniedz apliecība (turpmāk tekstā – "apliecība E 101"), kas apliecina, ka attiecīgajam darba ņēmējam joprojām ir piemērojami šie tiesību akti.

Regula Nr. 987/2009

15 Regula Nr. 574/72 no 2010. gada 1. maija tika atcelta un aizstāta ar Regulu Nr. 987/2009.

16 Saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktu:

"Dalībvalsts iestādes izsniegtus dokumentus, kas norāda personas stāvokli pamatregulas un īstenošanas regulas piemērošanas vajadzībām, un apstiprinošos pierādījumus, uz kuru pamata dokuments ir izsniegts, citas dalībvalsts iestādes atzīst, ja tā dalībvalsts, kas tos izdeva, nav tos atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem."

17 Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktā, ar kuru daļēji tika aizstāts Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts, kā arī 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts, ir noteikts, ka "pēc attiecīgās personas vai darba devēja lūguma tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti ir piemērojami, ievērojot [Regulas Nr. 883/2004] II sadaļu, nodrošina apliecinājumu, ka šādi tiesību akti ir piemērojami, un vajadzības gadījumā norāda, līdz kuram datumam un ar kādiem nosacījumiem". Šo apliecinājumu nodrošina ar apliecību (turpmāk tekstā – "apliecība A 1").

Francijas tiesības

18 *Code du travail* [Darba kodeksa] L. 1221-10. pantā, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, ir paredzēts:

"Darbinieks var tikt pieņemts darbā tikai pēc tam, kad darba devējs ir iesniedzis oficiālu paziņojumu šim nolūkam izraudzītām sociālās apdrošināšanas iestādēm.

Darba devējs aizpilda šo paziņojumu visās darbavietās, kur tiek nodarbināti darbinieki."

19 Šī kodeksa L. 8211-1. pantā ir noteikts:

"Par nelikumīgu darbu saskaņā ar šajā sadaļā paredzētajiem nosacījumiem uzskata šādus pārkāpumus:

1° nedeklarētu darbu;

[..]

3° darbaspēka nelikumīgu nodrošināšanu;

[..]."

20 Minētā kodeksa L. 8221-1. pantā ir noteikts:

"Ir aizliegts:

1° pilnībā vai daļēji nedeklarēts darbs, kas definēts un veikts saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti L. 8221-3 un L. 8221-5. pantā;

2° īstenot jebkāda veida reklāmu, kuras mērķis ir apzināti veicināt nedeklarētu darbu;

3. apzināti izmantot personas, kas veic nedeklarētu darbu, pakalpojumus tieši vai ar starpnieka palīdzību."

21 Šī paša kodeksa L. 8221-3. pantā ir noteikts:

"Par nedeklarētu darbu ir uzskatāma ražošanas, pārstrādes, remonta darbību veikšana vai pakalpojumu sniegšana peļņas gūšanas nolūkā vai jebkura komercdarbība, kuru veic persona, kas, apzināti izvairoties no savu pienākumu pildīšanas:

[..]

2° nav iesniegusi deklarācijas, kuras saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām ir jāiesniedz sociālā nodrošinājuma iestādēm vai nodokļu iestādei. [..]

[..]"

22 Saskaņā ar Darba kodeksa L. 8221-5. pantu:

"Par nedeklarētu darbu ir uzskatāma nodarbinātības slēpšana, ja darba devējs:

1° vai nu apzināti izvairās pildīt kādu no L. 1221-10. pantā minētajām formalitātēm saistībā ar nodarbinātības iepriekšēju deklarēšanu;

[..]

3° vai arī neiesniedz sociālo iemaksu un maksājumu iekasēšanas iestādēm deklarācijas par viņu atalgojumu vai par viņiem veiktajām sociālajām iemaksām."

23 Laikposmā no 2011. gada 18. jūnija līdz 2016. gada 10. augustam šis pēdējais minētais noteikums bija izteikts šādi:

"3° apzināti izvairās no deklarāciju par viņu atalgojumu vai par viņiem veiktajām sociālajām iemaksām iesniegšanas sociālo iemaksu un maksājumu iekasēšanas iestādēm vai nodokļu administrācijai saskaņā ar tiesību normām."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

24 Francijā reģistrēta sabiedrība *Bouygues*, ar kuru tika noslēgti publiskā iepirkuma līgumi par jaunas paaudzes kodolreaktora – paaugstināta ūdens spiediena reaktora, tā dēvētā "*EPR*" – būvniecību Flamanvillā [*Flamanville*] (Francijā), minēto līgumu izpildes nolūkā kopā ar diviem citiem uzņēmumiem nodibināja kopuzņēmumu, kas noslēdza apakšlīgumus ar ekonomisko interešu grupu, kurā tostarp ietilpa *Welbond*, arī Francijā dibināta sabiedrība. Šī grupa pati izmantoja, no vienas puses, apakšuzņēmējus, tostarp *Elco*, kas ir Rumānijā reģistrēts uzņēmums, un, no otras puses, *Atlanco Ltd*, pagaidu darba uzņēmumu, kas reģistrēts Īrijā un kam ir meitasuzņēmums Kiprā, kā arī birojs Polijā.

25 Pēc oficiāla paziņojuma par ārvalstu darba ņēmēju izmitināšanas apstākļiem, pēc Polijas pagaidu darbinieku streika par neesošu vai nepietiekamu sociālo apdrošināšanu nelaimes gadījumiem, kā arī pēc vairāk nekā simts nepaziņotu nelaimes gadījumu darbā konstatēšanas un tam sekojošas izmeklēšanas, ko sākumā veica *Autorité de sûreté nucléaire (ASN)* [Kodoldrošības iestāde] un vēlāk – policijas iestādes, pret *Bouygues*, *Welbond* un *Elco* tika uzsākti kriminālprocesi saistībā ar faktiem, kas

norisinājās laikposmā no 2008. gada jūnija līdz 2012. gada oktobrim, proti, par nedeklarētu darbu un darbaspēka nelikumīgu nodarbināšanu – pret pirmajām divām sabiedrībām un par nedeklarētu darbu – pret trešo sabiedrību.

26 *Cour d'appel de Caen* [Kānas apelācijas tiesa] (Francija) ar 2017. gada 20. marta spriedumu, ar kuru daļēji tika apstiprināts *chambre correctionnelle du tribunal d'instance de Cherbourg* [Šerbūras pirmās instances tiesas Krimināllietu palātas] 2015. gada 7. jūlija spriedums, attiecībā uz *Elco* nosprieda, ka šī sabiedrība ir izdarījusi ar nedeklarētu darbu saistītu noziedzīgu nodarījumu, neiesniedzot sociālo iemaksu un maksājumu iekasēšanas iestādēm oficiālus iepriekšējus paziņojumus par nodarbinātību, kā arī deklarācijas par atalgojumu vai sociālajām iemaksām. Šī tiesa uzskatīja, ka *Elco* darbība Francijā bija ierasta, stabila un nepārtraukta, kas tai neļāva atsaukties uz tiesību aktiem par norīkošanu darbā. Šajā ziņā tā konstatēja, ka lielāko daļu attiecīgo darbinieku *Elco* pieņēma darbā tikai tāpēc, lai dažas dienas iepriekš nosūtītu viņus uz Franciju, un lielākā daļa no viņiem iepriekš nebija strādājuši *Elco* vai arī tur bija strādājuši tikai ļoti īsu laiku; ka *Elco* darbība Rumānijā bija kļuvusi par sekundāru attiecībā pret tās darbību Francijā; ka Rumānijā netika nodrošināta attiecīgo darbinieku administratīvā vadība un ka daži norīkojumi ilga vairāk nekā 24 mēnešus.

27 *Cour d'appel de Caen* attiecībā uz *Bouygues* un *Welbond* atzina, ka šīs sabiedrības ir izdarījušas noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar nedeklarētu darbu *Atlanco* norīkoto darbinieku gadījumā un ar darbaspēka nelikumīgu nodarbināšanu. Šajā ziņā šī tiesa vispirms konstatēja, ka *Bouygues* un *Welbond* ar *Atlanco* meitasuzņēmuma Kiprā un šī meitasuzņēmuma Polijas biroja starpniecību bija pieņēmušas darbā Polijas pagaidu darbiniekus, liekot viņiem parakstīt grieķu valodā sastādītu līgumu par viņu norīkošanu darbā Francijas uzņēmumos ar divu minētā meitasuzņēmuma darbinieku starpniecību, kuru reģistrētā dzīvesvieta ir Dublinā (Īrija) un kuri strādā Francijā. Turpinājumā minētā tiesa norādīja, ka šis pats meitasuzņēmums nebija reģistrēts Francijas komercreģistrā un ka tas neveica nekādu darbību ne Kiprā, ne Polijā. Visbeidzot šī pati tiesa konstatēja, ka, lai gan *Bouygues* un *Welbond* patiešām bija lūgušas no *Atlanco* dokumentus par Polijas pagaidu darbiniekiem, kas atrodas Flamanvillas objektā, tostarp apliecības E 101 un A 1, tās turpināja nodarbināt šos darbiniekus, nesaņēmušas visus šos dokumentus.

28 *Bouygues*, *Elco* un *Welbond* iesniedza apelācijas sūdzību *Cour de cassation* [Kasācijas tiesā] (Francija) par *Cour d'appel de Caen* 2017. gada 20. marta spriedumu, it īpaši apgalvojot, ka šī tiesa nav ņēmusi vērā ietekmi, kas saistīta ar apliecību E 101 un A 1 izsniegšanu attiecīgajiem darbiniekiem.

29 Iesniedzējtiesas skatījumā, no 2017. gada 27. aprīļa sprieduma *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, EU:C:2017:309) un 2018. gada 6. februāra sprieduma *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2018:63) izriet, ka gadījumā, ja valsts tiesā tiek ierosināts kriminālprocess par nedeklarētu darbu sakarā ar paziņojumu neiesniegšanu sociālās apdrošināšanas iestādēm un ja aizdomās turētais kriminālprocesā saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktu iesniedz apliecības E 101, kas tagad ir apliecības A 1, par konkrētajiem darba ņēmējiem, valsts tiesa var tiesas izmeklēšanas beigās noraidīt minētās apliecības tikai tad, ja, pamatojoties uz krimināllizmeklēšanā savāktās konkrētās informācijas pārbaudi, kas ir ļāvusi konstatēt, ka šīs apliecības ir iegūtas vai izmantotas krāpnieciski un ka izdevējiestāde to nav saprātīgā termiņā ņēmusi vērā, tā konstatē krāpšanu, kuras objektīvais elements ir iepriekš minētajā tiesību normā paredzēto nosacījumu neievērošana un subjektīvais elements – kriminālprocesā aizdomās turētā nodoms apiet un neievērot minētās apliecības izsniegšanas nosacījumus, lai iegūtu ar tām saistītu priekšrocību.

30 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka šajā gadījumā pret darba devējiem ir uzsākts kriminālprocess par nedeklarēta darba izmantošanu tāpēc, ka sociālo iemaksu un maksājumu iekasēšanas iestādēm netika iesniegtas ne vien deklarācijas par atalgojumu vai sociālajām iemaksām, bet arī iepriekšēji oficiāli paziņojumi par darbinieku pieņemšanu darbā, jo īpaši pamatojoties uz Darba kodeksa L. 8221-3. un L. 8221-5. pantu, savukārt pret divām sabiedrībām *Bouygues* un *Welbond* ir uzsākts kriminālprocess par nedeklarētu darbu saistībā ar darbiniekiem, kas nodarbināti sabiedrībā, kurai tiek pārmesta to pašu pienākumu neizpilde, pamatojoties tostarp uz šī kodeksa L. 8221-1. pantu.

31 Līdz ar to, kā norāda iesniedzējtiesa, rodas jautājums, vai sekas, kas saistītas ar apliecībām E 101 un A 1, kuras šajā gadījumā tika izsniegtas attiecīgi saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punkta b) apakšpunktu, kā arī Regulas Nr. 883/2004 13. panta 1. punktu, attiecībā uz likuma noteikšanu, kurš ir piemērojams sociālā nodrošinājuma sistēmai un darba devēja paziņojumiem sociālās apdrošināšanas iestādēm, attiecas arī uz tā likuma noteikšanu, kurš piemērojams darba tiesībām un darba devēja pienākumiem, kas izriet no tās valsts darba tiesību piemērošanas, kurā darbinieki, uz ko attiecas šīs apliecības, veic savu darbu, un jo īpaši uz paziņojumiem, kuri darba devējam ir jāiesniedz pirms šo darbinieku pieņemšanas darbā.

32 Šādos apstākļos *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regulas [Nr. 574/72] 11. [pants] un Regulas [Nr. 987/2009] 19. [pants] ir jāinterpretē tādējādi, ka apliecība E 101, kuru ir izsniegusi iestāde, ko saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 [..] 14. panta 1. [punktu] un 2. [punkta] b) apakšpunktu ir izraudzījusies kompetentā dalībvalsts iestāde, vai apliecība A 1, kas ir izsniegta saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 [..] 13. panta 1. punktu, ir saistošas tās dalībvalsts tiesām, kurā tiek veikts darbs, lai noteiktu tiesību aktus, kas piemērojami ne tikai sociālā nodrošinājuma sistēmai, bet arī darba tiesībām, ja šajos tiesību aktos ir noteikti darba devēju pienākumi un darbinieku tiesības, jo, beidzoties tiesas izmeklēšanai, tās var noraidīt minētās apliecības tikai tad, ja, pamatojoties uz krimināllizmeklēšanā savākto konkrēto pierādījumu pārbaudi, kas ir ļāvuši konstatēt, ka šīs apliecības tika iegūtas vai izmantotas krāpnieciski un ka izdevējiestāde to nebija ņēmusi vērā saprātīgā termiņā, šīs tiesas konstatē krāpšanu, kuras objektīvais elements ir tas, ka nav ievēroti Regulas [Nr. 574/72] un Regulas [Nr. 987/2009] vienā vai otrā no iepriekš minētajiem pantiem paredzētie nosacījumi, un kuras subjektīvais elements ir apsūdzētās personas nodoms apiet vai neievērot minētās apliecības izdošanas nosacījumus, lai iegūtu ar to saistītu priekšrocību?"

Par prejudiciālo jautājumu

33 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts, kā arī Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apliecība E 101, ko dalībvalsts kompetentā iestāde saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir izsniegusi darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti citā dalībvalstī, un apliecība A 1, ko šī iestāde saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu vai 13. panta 1. punktu ir izsniegusi šādiem darba ņēmējiem, ir saistošas šīs pēdējās minētās dalībvalsts tiesām ne tikai sociālā nodrošinājuma, bet arī darba tiesību jomā.

34 No Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka šis jautājums tiek uzdots kriminālprocesa ietvaros, kurš tostarp sakarā ar nedeklarētu darbu ir uzsākts pret darba devējiem, kas Francijā laikposmā no 2008. gada līdz 2012. gadam ir nodarbinājuši darbiniekus, uz kuriem attiecas apliecības E 101 vai A 1, kas izsniegtas – atkarībā no katra konkrētā gadījuma – darbinieku norīkošanai vai algotu darbu veikšanai vairākās dalībvalstīs, pirms pieņemšanas darbā Francijas kompetentajām iestādēm neiesniedzot paziņojumu, kā tas prasīts Darba kodeksā.

35 Tādējādi iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kā šīs apliecības ietekmē šādu pienākumu iesniegt iepriekšēju paziņojumu un tādējādi – šo apliecību ietekmi uz uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktu darba tiesību jomā piemērošanu attiecīgajiem darbiniekiem, šai jautājumā balstoties uz pieņēmumu, ka minētās apliecības ir derīgas.

36 Vispirms ir jānorāda – tā kā Regulas Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 no 2010. gada 1. maija tika aizstātas attiecīgi ar Regulu Nr. 883/2004 un Regulu Nr. 987/2009, visas šīs regulas, kā pamatoti konstatēja iesniedzējtiesa, ir piemērojamas pamatlietā. Turklāt Regulā Nr. 574/72 paredzētā apliecība E 101 bija pirms apliecības A 1, kas paredzēta Regulā Nr. 987/2009, un noteikumi par E 101 apliecības

izsniegšanu, proti, tostarp Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts, daļēji tika aizstāti ar Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktu, kas paredz apliecības A 1 izsniegšanu. Bez tam Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 2. punkta b) apakšpunkts būtībā tika aizstāti attiecīgi ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu un 13. panta 1. punktu.

37 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru apliecību E 101 un A 1 – gluži tāpat kā Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punkta b) apakšpunktā, kā arī Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktā un 13. panta 1. punktā paredzēto materiālo tiesību normu – mērķis ir atvieglot darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pakalpojumu sniegšanas brīvību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

38 Šīs apliecības atbilst standarta veidlapai, kuru atkarībā no katra konkrētā gadījuma saskaņā ar Regulas Nr. 574/72 III sadaļu vai Regulas Nr. 987/2009 II sadaļu izsniedz iestāde, ko ir norādījusi tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā ir piemērojami, lai saskaņā tostarp ar Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunktu, 12.a panta 2. punkta a) apakšpunktu un 4. punkta a) apakšpunktu, kā arī Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punktu "apliecinātu", ka uz darbiniekiem, kas ir nonākuši kādā no situācijām, kuras minētas dažos Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 987/2009 II sadaļas noteikumos, attiecas šīs dalībvalsts tiesību akti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 9. septembris, X un *van Dijk*, C-72/14 un C-197/14, EU:C:2015:564, 38. punkts).

39 Tādējādi saskaņā ar principu, ka darba ņēmējiem ir piemērojama tikai viena sociālā nodrošinājuma shēma, ar šo apliecību tiek noteikts, ka citas dalībvalstu sociālā nodrošinājuma shēmas nav piemērojamas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

40 Saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu, kas netieši ietver arī savstarpējas uzticēšanās principu, ciktāl apliecības E 101 un A 1 rada pieņēmumu, ka attiecīgais darba ņēmējs ir piederīgs tās dalībvalsts sociālā nodrošinājuma shēmai, kuras kompetentā iestāde izsniedza šīs apliecības, pēdējās minētās principā ir saistošas tās dalībvalsts kompetentajai iestādei un tiesām, kurā darba ņēmējs veic darbu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 37.–40. punkts, kā arī 2018. gada 6. septembris, *Alpenrind* u.c., C-527/16, EU:C:2018:669, 47. punkts).

41 Tādējādi līdz brīdim, kamēr minētās apliecības nav atsauktas vai atzītas par spēkā neesošām, tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā darba ņēmējs veic darbu, ir jāņem vērā, ka šim darba ņēmējam jau tiek piemēroti tās valsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, kuras kompetentā iestāde ir izsniegusi šīs apliecības, un līdz ar to šī iestāde uz attiecīgo darba ņēmēju nevar attiecināt savas valsts sociālā nodrošinājuma režīmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c., C-359/16, EU:C:2018:63, 41. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

42 Saskaņā ar Tiesas judikatūru tas attiecas arī uz gadījumiem, kad tiek konstatēts, ka attiecīgā darba ņēmēja darba nosacījumi acīmredzami neietilpst Regulu Nr. 1408/71 un Nr. 883/2004 II sadaļas materiāltiesiskajā piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, 61. punkts).

43 Kā pamatoti ir norādījusi iesniedzējtiesa, uzņemošās dalībvalsts tiesa apliecības E 101 drīkst anulēt tikai tad, ja ir izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi, proti, pirmkārt, šīs dalībvalsts kompetentā iestāde ir nekavējoties vērsusies apliecību izdevējiestādē ar lūgumu pārskatīt minēto apliecību izdošanas pamatotību, taču tā to saprātīgā termiņā nav darījusi, ņemot vērā pirmās minētās sniegto informāciju, un nav arī paudusi savu nostāju par šo lūgumu, attiecīgā gadījumā anulējot vai atsaucot šīs apliecības, un, otrkārt, minētā informācija šai tiesai ļauj konstatēt, ievērojot garantijas, kas ietilpst tiesībās uz

lietas taisnīgu izskatīšanu, ka šīs apliecības ir tikušas iegūtas vai izmantotas krāpnieciskā veidā (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *CRPNPAC* un *Vueling Airlines*, C-370/17 un C-37/18, EU:C:2020:260, 78. punkts).

44 Tomēr no minētā izriet, ka, lai arī apliecībām E 101 un A 1 ir saistoša iedarbība, šī iedarbība aprobežojas tikai ar pienākumiem, ko uzliek valsts tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā, uz kuriem attiecas ar Regulām Nr. 1408/71 un Nr. 883/2004 īstenotā saskaņošana (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 4. oktobris, *De Paep*, C-196/90, EU:C:1991:381, 12. punkts, un 2015. gada 9. septembris, X un *van Dijk*, C-72/14 un C-197/14, EU:C:2015:564, 39. punkts).

45 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 1. panta j) punktu un Regulas Nr. 883/2004 1. panta l) punktu jēdziens "tiesību akti" šajās regulās ietver dalībvalstu tiesības, kas attiecas uz tām sociālā nodrošinājuma jomām un sistēmām, kuras uzskaitītas attiecīgi Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. un 2. punktā un Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punktā.

46 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka šo regulu piemērošanā izšķirošais elements ir tieša un pietiekami būtiska saikne, kādai konkrētajam pabalstam ir jābūt ar valsts tiesību aktiem, kuri reglamentē šīs sociālā nodrošinājuma jomas un sistēmas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 26. februāris, *de Ruyter*, C-623/13, EU:C:2015:123, 23. punkts, un 2019. gada 23. janvāris, *Zyla*, C-272/17, EU:C:2019:49, 30. punkts).

47 No minētā izriet, ka apliecības E 101 un A 1, ko ir izsniegusi dalībvalsts kompetentā iestāde, ir saistošas uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm un tiesām tikai, ciktāl tās apliecina, ka uz attiecīgo darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma jomā attiecas pirmās dalībvalsts tiesību akti saistībā ar tādu pabalstu piešķiršanu, kuri ir tieši saistīti ar vienu no jomām un sistēmām, kas uzskaitītas Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. un 2. punktā, kā arī Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punktā.

48 Tādējādi šīm apliecībām nav saistošas iedarbības attiecībā uz pienākumiem, kurus valsts tiesību akti šo regulu izpratnē uzliek citās jomās, kas nav sociālā nodrošinājuma joma, piemēram, pienākumiem, kuri attiecas uz darba attiecībām starp darba devējiem un darba ņēmējiem, it īpaši pēdējo minēto nodarbinātības un darba apstākļiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1991. gada 4. oktobris, *De Paep*, C-196/90, EU:C:1991:381, 13. punkts).

49 Attiecībā uz iepriekšējā paziņojuma par nodarbinātību, kas ir paredzēts Darba kodeksā, raksturu un piemērojamību, kura iesniegšanas prasība no Francijas iestāžu puses ir pamatā strīdam pamatlietā, ir jānorāda, ka saskaņā ar to, ko apgalvo prasītājas pamatlietā, šī paziņojuma, lai gan tas ir formāli paredzēts šajā kodeksā, mērķis ir pārbaudīt, vai daba ņēmējs piedalās vienā vai otrā sociālās nodrošināšanas sistēmas jomā, un tādējādi nodrošināt sociālā nodrošinājuma iemaksu veikšanu Francijā. Minētais paziņojums darba devējam ir jāsniedz sociālā nodrošinājuma iestādēm, un tas šīm iestādēm ir veids, kā pārbaudīt valsts tiesību normu sociālā nodrošinājuma jomā ievērošanu, lai apkarotu nelegālu nodarbinātību.

50 No otras puses, Francijas valdība paskaidro, ka iepriekšējs paziņojums par nodarbinātību ir administratīvās vienkāršošanas mehānisms, kas darba devējam ļauj vienā solī vienlaikus izpildīt vairākas saistības, no kurām dažas neapšaubāmi attiecas uz sociālo drošību, bet nekādi nenozīmē dalību Francijas sociālā nodrošinājuma sistēmā. Sniedzot kompetentajām iestādēm visu būtisko informāciju par turpmākajām līgumattiecībām starp darba devēju un attiecīgo darba ņēmēju, šis iepriekšējais paziņojums par nodarbinātību *inter alia* ļauj nodrošināt nodarbinātības un to darba apstākļu noteikumu ievērošanu, kas noteikti valsts darba tiesību normās, ja darba ņēmējs, kā tas ir pamatlietā, nav norīkots darbā šo noteikumu izpratnē, bet tiek nodarbināts Francijā kā algots darbinieks. Tādējādi šis strīds attiecas nevis uz sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšanu šajā dalībvalstī, bet gan uz to, vai prasītājas pamatlietā ievēro visas Francijas darba tiesību normas.

51 Jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu Tiesa ir pilnvarota nevis piemērot Savienības tiesību normas konkrētam gadījumam, bet gan tikai lemt par Līgumu un Eiropas Savienības iestāžu pieņemto aktu interpretāciju (skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 132. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

52 Tiesas kompetencē nav konstatēt faktus, kuri ir strīda pamatā, un izdarīt no tiem secinājumus lēmumam, kas ir jāpieņem iesniedzējtiesai, nedz arī interpretēt attiecīgos valsts leģislatīvos vai reglamentējošos aktus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 16. oktobris, *Glencore Agriculture Hungary*, C-189/18, EU:C:2019:861, 30. un 31. punkts).

53 Līdz ar to iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, vai Darba kodeksā paredzētā pienākuma iesniegt iepriekšēju paziņojumu par nodarbinātību vienīgais mērķis ir nodrošināt, ka attiecīgie darba ņēmēji ir piesaistīti vienai vai otrai sociālā nodrošinājuma sistēmas jomai, tādējādi nodrošinot tikai atbilstību tiesību aktiem šajā jomā (šādā gadījumā izdevējiestādes izsniegtās apliecības E 101 un A 1 principā nepieļautu šādu pienākumu), vai arī šī pienākuma mērķis, lai gan tikai daļēji, ir nodrošināt kompetento valsts iestāžu veikto pārbaužu efektivitāti, lai nodrošinātu darba tiesībās noteikto nodarbinātības un darba apstākļu nosacījumu ievērošanu (šādā gadījumā šīm apliecībām nebūtu nekādas ietekmes uz minēto pienākumu, ņemot vērā, ka šis pienākums katrā ziņā nevar pierādīt attiecīgo darbinieku līdzdalību vienā vai otrā sociālās nodrošinās sistēmas jomā).

54 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 574/72 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts, kā arī Regulas Nr. 987/2009 19. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apliecība E 101, ko dalībvalsts kompetentā iestāde saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir izsniegusi darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti citā dalībvalstī, un apliecība A 1, ko šī iestāde saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 12. panta 1. punktu vai 13. panta 1. punktu ir izsniegusi šādiem darba ņēmējiem, ir saistošas šīs pēdējās minētās dalībvalsts tiesām tikai sociālā nodrošinājuma jomā.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

11. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 12.a panta 2. punkta a) apakšpunkts un 4. punkta a) apakšpunkts Padomes Regulas (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā – redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 647/2005 (2005. gada 13. aprīlis) –, kā arī 19. panta 2. punkts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, ir jāinterpretē tādējādi, ka apliecība E 101, ko dalībvalsts kompetentā iestāde saskaņā ar 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu vai 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu Padomes Regulā (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā – redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/98 (1998. gada 29. jūnijs) –, ir izsniegusi darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti citā dalībvalstī, un apliecība A 1, ko šī iestāde saskaņā ar Eiropas Parlamenta un

Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs), 12. panta 1. punktu vai 13. panta 1. punktu ir izsniegusi šādiem darba ņēmējiem, ir saistošas šīs pēdējās minētās dalībvalsts tiesām tikai sociālā nodrošinājuma jomā.

[Paraksti]